

Direktna akcija

★ NOVA SERIJA ★ BR.52 ★ 4. APRIL 2013. GOD ★ BESPLATNO ★

U borbu!

**PROTIV ZAKONA O ŠTRAJKU!
PROTIV OTPUŠTANJA I NEZAPOSLENOSTI!**

PROTEST

**ISPRED
MINISTARSTVA RADA
(U NEMANJINOJ ULICI,
PREKO PUTA
PARKA MANJEŽ)**

NEDELJA, 07.04.2013. u 17h

**ANARHOSINDIKALISTIČKA INICIJATIVA
I PRIJATELJI**

SAMOORGANIZACIJA I OTPOR

U nedelju, 7. aprila, u 17h ispred Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike, u Nemanjinoj 22-26 biće održan protest protiv novog Zakona o štrajku, nezaposlenosti i otpuštanja. Ovaj zakon trebalo bi da se nađe u skupštinskoj proceduri početkom aprila i njegovim eventualnim usvajanjem vlast će dodatno oslabiti radničke pozicije u klasnoj borbi.

Ogromna nezaposlenost, talasi otpuštanja i pretnje

otpuštanjima su dodatni metod koji gazde koriste da bi držale radnike u pokornosti. Strahom od gladi i besparicom oni hoće da nas prisile da prihvatimo bilo koji posao, za bilo koju nadnicu. To će omogućiti gazdama da ucegnuju druge radnike na radnim mestima, i drže ih pod kontrolom i u strahu. Taj zatvoreni krug straha, bede, beznađa i gladi neće nestati sam od sebe - protiv toga se moramo aktivno boriti, jedni uz druge.

U borbi za poboljšanje svog položaja u društvu, moramo najpre odbraniti prava stečena u dosadašnjim borbama sa gazdama i državom. Sindikalna konfederacija „Anarhosindikalistička inicijativa“ zato poziva sve radnike i radnice, studente i studentkinje, penzionerke i penziore i sve ostale eksploatisane da dođu na protest i pokažu svoje nezadovoljstvo novim zakonom, nezaposlenošću i otpuštanjima koje pogađaju naše društvo.

Privatizacija javnih preduzeća

Krajem decembra prošle godine stupio je na snagu novi Zakon o javnim preduzećima, po kojem će osnivači morati da urade procenu i definišu udele u vlasničkom odnosu osnivača i preduzeća, koji će biti iskazani ili kroz udele, ili kroz akcije. To znači da se na mala vrata uvodi mogućnost upliva privatnog kapitala. Javna preduzeće ovim će zadržati „javno“ samo u imenu, dok će im interes biti isključivo profit za vlasnike, a ne kvalitetno pružanje usluga građanima.

Radnici zahtevaju plate odmah

Radnici kruševačke „Trajal“ korporacije počeli su štrajk zbog neisplaćene januarske plate. Najava rukovodstva da će zaostatke isplatiti do petka nije naišla na dobar prijem među radnicima. Oni su zahtevali isplatu odmah. Pre mesec dana sa fabričkom upravom potpisan je protokol o isplati zaostalih zarada, koji nije ispoštovan. Radnici više neće da veruju praznim obećanjima uprave i neće prekidati štrajk dok im ne budu isplaćene zarade.

Radnicima 54 dinara, direktoru 14 miliona dinara mesečno

Radnici preduzeća „Femid“ iz Bačke Palanke, koje se bavi proizvodnjom elektronskih komponenti, primili su poslednju platu u decembru 2011, u iznosu od 54 dinara! Ova vest postaje još tragičnija kada radnike iz Bačke Palanke uporedimo sa menadžerom iz Beograda koji ima platu 14.000.000,00 din (četnaest miliona dinara) mesečno. I najzagriženi branioци kapitalizma i tržišnog sistema imaće poteškoća da objasne kako rad jednog čoveka može vredeti kao rad dvesta šezdeset hiljada ljudi!

“NE TREBA SE NADOVEZIVATI NA DOBRO STARO VEĆ NA LOŠE NOVO.” (Bertold Breht)

Studenti, radnici!

Zašto studenti treba da dođu i podrže radnički štrajk protiv novog zakona o štrajku? Kako to doprinosi širenju slobodarskog pokreta?

U skupštinskoj proceduri će se uskoro naći predlog novog zakona o štrajku kojim vladajuća klasa želi da dodatno oteža radničku borbu za bolje uslove rada i života. Ovoj temi ne pridaje se mnogo pažnje u medijima. Ovaj zakon, ako bude usvojen, imaće veliki uticaj na radničke, pa tako i na studentske borbe, ali i na sve obespravljene koji budu odlučili da se bore za svoja prava i interese.

Osmočasovno radno vreme, slobodni vikendi, plaćeni odmori, pravo na sindikalno organizovanje, pravo na obrazovanje i zdravstvenu zaštitu, i većina drugih prava, osvojeni su i branjeni direktnom akcijom i neposrednom borbom protiv gazda i države, a ne glasanjem na izborima. Ne čudi nas, stoga, ovaj napad na štrajk, kao osnovu direktne akcije.

Zakon o štrajku ne pogađa eksplicitno studente, jer oni nisu zaposleni i samim tim nisu pod jurisdikcijom ministarstva rada. Ipak, on će imati dalekosežne posledice po studentsku populaciju. Najveći deo studenata će po završetku studija postati radnici (osim malog broja onih koji će postati gazde i političari), te će se pomenuti akt primenjivati i na njih. U okviru postojećeg obrazovnog sistema, mogućnost nastavka studija zavisi od toga da li će njihovi roditelji, radnici, moći da se izbore za svoja prava.

Ako vlast uspe u nameri da pasivizuje radnički otpor, to će se odraziti na odnos javnosti prema borbi potlačenih uopšte. Studentske akcije koje se sada smatraju

potpuno legitimnim (blokade fakulteta npr.), u nekim drugim okolnostima, kada bude zabranjen svaki oblik radikalnijeg ispoljavanja nezadovoljstva, mogu u javnosti biti percipirane kao nasilne, nelegitimne i „neakademske“. Ovo je samo još jedan pokazatelj da problem koji pogađa jednu grupu, posredno pogađa i ostale ugnjetavane. Zato je solidarnost između radnika, studenata, penzionera i ostalih eksploatisanih grupa, na svim frontovima, ključna za poboljšanje njihovih položaja. Različiti načini kojima nas eksploatišu ne smeju da budu razlog da prestanemo da se uzajamno pomažemo, a pojedinačni izlivi nezadovoljstva neuporedivo su slabiji od udruženih.

Borba za besplatno – javno finansirano i svima dostupno – obrazovanje zahteva podršku radnika. Ta podrška nije stvar neke idealističke ideje humanosti, već upravo višestruki interes svih nas koje svakodnevno izrabljuju i obespravljuju. Pošto radnici nemaju materijalne mogućnosti da školuju svoju decu, javno finansirano obrazovanje bi omogućilo većem broju ljudi da se kvalitetnije školuje i samim tim doprinelo opštem napretku društva. Pored toga, akcijama solidarnosti stvara se po-vratna sprega između studenata i radnika. Radničke borbe će biti jače uz podršku studenata, i obratno. Na taj način gradi se široki pokret koji će u perspektivi imati snagu da koreni-to promeni društvene odnose.

Da li ste znali

...da 22 miliona žena na svetu troše preko 5 sati dnevno kako bi nabavile vodu za svoju decu i porodice?

Pretplati se! Godišnja pretplata iznosi 1000 dinara i podrazumeva isporuku Direktne akcije na vašu kućnu adresu u narednih godinu dana. Ako želite da postanete naš pretplatnik, javite se na distro@inicijativa.org ili 063/116-5551.

U okviru obeležavanja Dana studenata i studentkinja, Borbeni Filozofski organizuje projekciju dokumentarnog filma "Blokada",

reditelja Igora Bezinovića, koji prikazuje 35 dana studentskog protesta u Zagrebu 2009. godine u **petak, 05. aprila u sali 101 na Filozofskom fakultetu u Beogradu.**

The Rider Named Death (2004)

Partija socijal-revolucionara (SR, eseri) formirana je 1902. na tradiciji ruskog narodnjačkog pokreta koji se razvijao u drugoj polovini

XIX veka, prvo kroz nihilizam, pa kroz „odlazak u narod“, a kasnije kroz tajnu terorističku organizaciju „Narodna volja“, prvu revolucionarnu organizaciju u Rusiji (1879-1883).

Narodnjaštvo je integriralo težnju za političkom liberalizacijom (sloboda organizovanja, štampe i govora, opšte pravo glasa, samoopredeljenje) i težnju za ekonomskim oslobođenjem radništva i seljaštva (ukidanje vojske, samoupravljanje, kolektivizacija zemljišnih poseda i fabrika), i u tom smislu se najviše oslanja na anarhizam. Nakon neuspeha Revolucije 1905. socijal-revolucionari se ponovo okreću terorizmu i u periodu 1906-1909. ubijeno je više hiljada carskih službenika, pripadnika vojske i aristokratije. Ovaj film prati grupu socijal-revolucionara koji pokušavaju da ubiju moskovskog nadvojvodu.

Snimljen je prema romansiranoj autobiografskoj knjizi Borisa Savinkova „Behold a pale horse“, koji je ujedno i glavni protagonist filma. Imena knjige i filma su reference na šestu glavu Otkrovenja Jovanovog: „I vidjeh, i gle, konj blijed, i onome što sjedaše na njemu bješe ime smrt, i pakao idaše za njim...“ Zasnvano na istinitim događajima.

Direktnu akciju možete nabaviti na sledećim mestima:

BEOGRAD: Knjižare BARABA, PLATO i BEOPOLIS; Kafići BRAT FIDEL i BRAT ČE.
KRAGUJEVAC: Kafane MAGMA i MARKO.
SREMSKA MITROVICA: Knjižara BUKBAR.
UŽICE: Kafić KUĆA ČAJA. **NIŠ:** Udruženje ŽENSKI PROSTOR. **ZAJEČAR:** Omladinski centar ZAJEČAR. **NOVI SAD:** Knjižare NUBLU i MALA VELIKA KNJIGA.

Nova era radničkog samoupravljanja

Nedavno smo na stranicama Direktne akcije objavili reportažu o uspostavljanju radničke kooperative u fabrici Vio.Me u Grčkoj. Nedavno je sličan oblik samoupravljanja postao realnost i u američkoj fabrici New Era. Pokretanju prve mašine u ovoj fabrici prethodilo je osam godina borbe radnika za očuvanje svojih radnih mesta...

New Era je novo ime za ono što je ostalo od čikaške fabrike *Republic Windows and Doors*, u kojoj su pravljene prozori i vrata još od 1965. godine. Fabrica je izgubila mogućnost uzimanja zajmova i to samo nekoliko dana nakon što je Američka banka od države dobila 25 milijardi kako bi izbegla bankrot. U vreme finansijske krize 2008, Američka banka je, kao uostalom i mnoge druge banke, krenula s gašenjem malih preduzeća, kako bi ovakvom vrstom špekulacija uvećala svoj profit. Proizvodnja je prekinuta, a fabrica je zatvorena. U roku od tri dana 250 radnika je dobilo otkaze, pri čemu nije ispoštovan ni obavezni otkazni rok u trajanju od 60 dana.

Grupa radnika koja je odbila da se s time pomiri okupirala je fabricu i osnovala radničku kooperativu. U februaru 2009. fabricu kupuje firma *Serious Energy* i pokreće proizvodnju, a mnogi radnici se vraćaju na posao i nekadašnjim sindikalnim ugovorima. Neko vreme se činilo da su na putu oporavka, ali početkom 2012. sve ponovo kreće nizbrdo. Novi vlasnik je iznenada prekinuo proizvodnju i opet su, bez ikakve najave, radnicima podeljeni otkazi.

Radnici po drugi put zauzimaju fabricu, ali tada uz snažnu podršku pokreta Okupiraj Čikago. Iako je okupacija fabrike ovoga puta trajala svega 11 sati, uspeavaju da se barem izbore za otpremnine. Naučeni ranijim iskustvom, donose odluku o samostalnom pokretanju proizvodnje, umesto da se prepuste iščekivanju

novog vlasnika.

U maju 2012. osnivaju i registruju zadrugu *New Era Windows Lcc*, i od vlasnika počinju da otkupljuju, jednu po jednu, mašine potrebne za nastavak proizvodnje. U prikupljanju novca imali su podršku svog sindikata, *The United Electrical Workers*, kao i inicijative nazvane *Working World*.

„Kako da spasite dobar posao u posrnujoj ekonomskoj situaciji? Udružite se! Osnivanje zadruge je odgovor. Firma *Republic* nas je napustila, ali mi nikada nećemo napustiti naša radna mesta”, govorili su radnici ove fabrike.

Radnicima je bilo vrlo teško da prikupe novčana sredstva potrebna za makar minimalan nastavak proizvodnje, pogotovo kada se radi o vrhunskoj tehnologiji. Na kraju su radnici uz pomoć *Working Worlda*, inicijative koja pomaže radničko samoupravljanje, uspeli da prikupe 500.000 dolara

kako bi kupili samo najpotrebitije, a radom su nameravali da nadomeste nedostatak kapitala.

Radnici „Nove ere” su odlučili da svi imaju jednake plate i da svi imaju pravo glasa kada se bude odlučivalo. „Neće biti basnoslovnih menadžerskih ugovora, neće biti finansijskih i izvršnih direktora i baš zbog toga će nam biti lakše. Već znamo kako da napravimo dobre prozore, a sada učimo kako da ih promoviramo i prodamo. Ne možemo da budemo sigurni da li ćemo u tome uspeti, ali ćemo ipak pokušati. Nismo mogli da znamo ni da li će okupacija fabrike uroditi plodom, ali smo je ipak zauzeli. Mislili smo tada da ćemo završiti u zatvoru. Ako ne pokušamo, svakako se ništa dobro neće dogoditi”, govorili su radnici fabrike.

Od 30. januara 2013. „Nova Era” je započela proizvodnju.

Siriza potvrđuje svoju reakcionarnu politiku

U prethodnom broju Direktne akcije smo pisali o političkom pozicioniranju „levičarske” grčke partije Siriza, i njenih domaćih epigona. Tek što je naš list izašao, javnost je saznala za novi primer političkog kriminala: Siriza je povukla još jedan potez koji potvrđuje tezu teksta iz našeg prethodnog broja.

Tada smo ukazivali na paralelu između politike Sirize i Slobodna Miloševića i njegovog socijal-šovinističkog režima – a 28. marta Siriza je na Kipru formirala „front” za borbu protiv krize sa „Nezavisnim Grcima”, desničarskim, populističkim, otcepljenim krilom najveće helenske

desničarske, populističke partije Nova demokratija. Očigledno je da takva „radikalna levica”, kakva je Siriza, nema nikakav problem da sarađuje sa radikalnom desnicom, kao što je Milošević, po potrebi, svoju politiku dopunjavao Šešeljom, Draškovićem, Đinđićem...

Vesti iz međunarodnog radničkog pokreta: „Reforme” u Maroku - represija nad sindikatima!

Nekoliko hiljada demonstranata okupilo se prošle nedelje na ulicama Rabata, glavnog grada Maroka, protestujući protiv nezaposlenosti i životnih troškova. Neposredan povod za ove proteste bila je najava islamističkih vlasti da će uskoro otpočeti socijalne i ekonomske „reforme” koje će naročito biti uperene protiv sindikata.

Demonstranti su bili obučeni u žuto, što u Maroku simbolizuje boju sindikalizma, poručujući time šta misle o vladinim uredbama o sindikatima, kojima se propisuje zamrzavanje plata radnicima koji štrajkuju. Uzvikivali su slogane protiv vlasti i tražili ostavku premijera Abdelilaha Benkirane, čija se islamistička desničarska stranka „Pravda i razvoj” dokopala vlasti na talasu opštenarodnih protesta na Bliskom istoku i severu Afrike, početkom 2011. godine, obećavajući da će „smanjiti jaz između bogatih i siromašnih”, uvesti socijalne reforme i unaprediti ekonomiju zemlje.

Naravno, za sve veći razdor između bogatih i siromašnih ne mari ni marokanska parlamentarna levica (*Socijalistička Unija Narodnih Snaga*), a kamoli islamistička desnica. Kad je pre izbora obećavao da će brinuti o pravima siromašnih, Benkirane je

očigledno prećutao da taj problem namerava da reši represivnom politikom prema radnicima i sindikatima.

Protesti protiv zatvaranja škola u Čikagu

Hiljade nastavnika, roditelja i učenika demonstriralo je prošle nedelje protiv odluke vlasti Čikaga da zatvori 54 javne škole. Učesnici demonstracija su nosili transparente sa sloganima „Snažna škola, snažan kvart” i „Zaštitimo našu decu”. Više od 130 demonstranata je uhapšeno tokom protesta. Džesi Šarki, predstavnik sindikata nastavnika iz Čikaga, koji je takođe bio jedan od uhapšenih, upozorio je da će ovi protesti koristiti taktike građanske neposlušnosti i direktne akcije kako bi škole nastavile s radom.

Odluka gradskih vlasti direktno će pogoditi 30.000 dece u uzrastu do osmog razreda. Mnogi ističu da zatvaranje škola najviše pogađa gradske četvrti u kojima žive manjine. Stotine zaposlenih u školama ostaće bez posla. U Čikagu je od 2001. godine zatvoreno oko sto javnih škola, mahom u crnačkim četvrtima. Borbe sindikata nastavnika s gradskim vlastima traju već mesecima. U septembru prošle godine održan je masovni štrajk nastavnika.

Radničke borbe u Istočnoj Aziji

Vesti o organizovanju azijskih radnika za bolje uslove rada donosili smo u nekoliko prethodnih brojeva. Tokom proteklog meseca, sudeći po informacijama koje pristižu, borbena raspoloženje obespravljene radničke klase u ovom delu sveta posebno je intenzivirano. Sajt Libcom.org objavio je pregled štrajkova i drugih oblika radničkih borbi u zemljama Istočne Azije tokom marta. Pregledom se sumiraju čak 54 radničke akcije u Burmi, Kambodži, Kini, Indoneziji, Japanu, Maleziji, Filipinima, Južnoj Koreji, Tajvanu, Tajlandu i Vijetnamu.

Nekoliko događaja je posebno istaknuto: štrajk tekstilnih radnika iz fabrike u okolini Pnom Pena (*E-Garmet Factory*) u Kambodži, zbog sprečavanja sindikalnog organizovanja; sukob radnika i policije u japanskoj fabrici kompjuterske opreme u Čanganu na jugu Kine; štrajk u jednoj Hondinoj fabrici (takođe u Kini); štrajk lučkih radnika u Hong Kongu (Kina); štrajk imigrantskih radnika u fabrici tekstila i poliestera u mestu Negri Sembilan u Maleziji; štrajk raznosiča prtljaga na aerodromu u Bangkoku (Tajland), kao i štrajk zbog neplaćenog prekovremenog rada u fabrici „Dženeral motorsa” u Rajongu (Tajland).

Centar za liberterske studije predstavlja:

Klasna borba u doba fetišizma aktivizma

Umesto da odnos kapitala i najamnog rada bude problematizovan, aktivisti često šalju poruku da su oni korisni društvu ovakvom kakvo ono jeste danas i da njihove aktivnosti ne bi oštetile ili neće oštetiti budžetsku kasu i kapitalističke interese.

Publikacije CLS-a možete naći u svim boljim knjižarama ili naručiti direktno od nas:
e-mail: cls@inicijativa.org web: www.inicijativa.org/tiki/ds

Cena: 250 din.

29. MART. BLOKADA TERMINALA ZA ISTOVAR KONTEJNERA S ROBOM U LUCI U HONG KONGU

Sindikalna konfederacija Anarhosindikalistička inicijativa (ASI) je propagandno-borbena anarhistička revolucionarna sindikalna organizacija, koja se bori za društvo bazirano na individualnoj i kolektivnoj slobodi, ravnopravnosti i solidarnosti, lišeno svih oblika represije, hijerarhije i vlasti čoveka nad čovekom.

ASI je Sekcija Međunarodnog udruženja radnika i radnica (MUR-AIT-IWA)

Direktna akcija nastavlja tradiciju časopisa Hleb i sloboda, čiji je prvi broj štampan 1905. u Beogradu

Direktna akcija se finansira vašim donacijama. Ako želite da nas podržite na ovaj način, novac možete uplatiti na račun Centra za liberterske studije:
200-2269920101033-28

Uredništvo: Milan Lukić, Slobodan Stamenčić, Ratibor Trivunac, Tadej Kurepa i Aleksandar Belčević (**odgovorni urednik**)

Priloge i pisma slati na kontakt adresu.

Kontakt: CLS (DA), Poštanski pretnac 6,
11077 Beograd, Srbija
tel. 063/1165551
e-mail: da@inicijativa.org
web: www.inicijativa.org

Rukopisi ne gore.
Tiraž: 1000

CIP: 329(497.11)
ISSN 1821-0813
COBISS-SR-ID
107264780